

szakember a sok kisüzembe a közeljövőben nem biztosítható. Azért is fontos a tsz-ek társulásának a szorgalmazása.

A társulásokba mind nagyobb számban vonják be az erdő- és fafeldolgozó gazdaságokat, az állami gazdaságokat, a TSZKER-t és a továbbfeldolgozó ipart.

A tsz-faipar jó úton halad, további fejlesztése ökonómiai, de szakmai szempontból is szükséges és indokolt a jelzett irányokba. Hangsúlyozom azonban, hogy az erdőgazdálkodás és a faipar arányos fejlesztése alapkövetelmény. Az erdőnek folytonosan bővített fahozamot kell biztosítania ahhoz, hogy az hosszú távon, növekvő mennyiségben álljon rendelkezésre, az erdő fájára épülő és fejlődni akaró ipar számára. Ezért akkor sem feledkezhetünk meg az erdőgazdasági alaptevékenységek fejlesztéséről, ha a faipari tevékenység ma jövedelmezőbb, egyes területek fejlesztésével pedig még jövedelmezőbbé tehető.

GERGELY SÁNDOR:

A TERMELŐSZÖVETKEZETI ERDŐGAZDÁLKODÁS ÉS FAFELDOLGOZÁS INTEGRÁCIÓJA

Erdész körökben közismert, hogy a termelőszövetkezeti erdőgazdálkodás és fafeldolgozás számos körülmény folytán erősen hátrányos helyzetben van. A hátrányok és kedvezőtlen következményeik felsorakoztatása nélkül is joggal merül fel a kérdés: egyáltalán lehet- és érdemes-e itt valamit is tenni? — Van-e olyan medicina, amely gyógymódot kínálhatna ennyi feszültség feloldására?

Mi a gyakorlat példáin okulva azt mondjuk: *parancsoló szükség tenni — és az egyetlen megoldás az integráció, a társulás!* Éppen a szövetkezeti mozgalom adta eddig a legtöbb és legszebb példát arra, hogy miként lehetséges megszokszorozni az erőket az összefogás által. Természetesen olyan társulásra van szükség, amely messzemenően orientálja és kiszolgálja a társulók igényeit, amely akarja és meg is valósítja minden lépésben a közös érdekeket.

Mi legyen a társulás célja?

Célja egyetlen lehet: a fagazdaság üzemi nyereségének növelése, ami teljes szinkronban van az erdei biomassa mind hatékonyabb hasznosításával.

Mi legyen a társulás tevékenységi köre?

Ebben a tekintetben csupán a kívánatos végcélt lehet és kell megfogalmazni. A megvalósítás sorrendje és üteme függ a társult termelőszövetkezetek helyzetétől, a társulás személyi és anyagi feltételeitől.

A termelészövetkezeti nap elnöksége

A legfontosabb feladatok:

- biztosítani a munka szellemi előfeltételeit,
- szervezni és irányítani a szakvezetők, szakmunkások és betanított munkások képzését és továbbképzését,
- segítséget adni szükség esetén az üzemtervek készítéséhez,
- koordinálni az erdészeti szaporítóanyag-termelést és forgalmazást,
- szakirányítani a vegyszeres növényvédelmet, természetesen a környezetvédelem elsődlegessége mellett,
- beszerezni és működtetni az erdőművelés célgépeit,
- biztosítani az erdősítés nyereséges megvalósítását, ennek műszaki, szakmai feltételeit, vagy legalább koordinálni azokat,
- közösen megoldani a rakodást és szállítást, mert ez a leggyengébb láncszeme erdőgazdálkodásunknak, és éppen akkor jelentkezik, amikor a termelt fa áruvá — következésként részben üzemi nyereséggé válna,
- végezni minél több műszaki — javítási, beszerzési — szolgáltatást,
- döntő feladatként foglalkozni a szakmai kultúra meghonosításával és a piacfeltárással. Valljuk és a gyakorlat bizonyítja, hogy megfelelő szakismeret, piaci munka és együttműködés mellett a pár szalagfűrész üzem is lehet tartósan eredményes. Természetesen úgy, ha nem akar komplett stílbútort gyártani. Hanem például nyár iparifából gyümölcsrekeszt.

Végigtekintve a társulással szemben támasztott követelményeken joggal mondható, hogy maximalisták voltunk. Azonban ismét hangsúlyozni kell, hogy a tevékenységi kör meghatározásakor csakis a kívánatos végcél leírása lehet az előrevívő, hiszen mint minden gazdasági folyamatban, itt is kötelező érvénnyel hat a komplexitás törvényszerűsége. Az pedig természetes, hogy a megvalósítás ütemét és sorrendjét a társulás tagjai szabják meg, igazodva saját lehetőségeikhez és mindenkor a legfontosabb teendőt tartva szem előtt.

Milyen legyen a társulás szervezete?

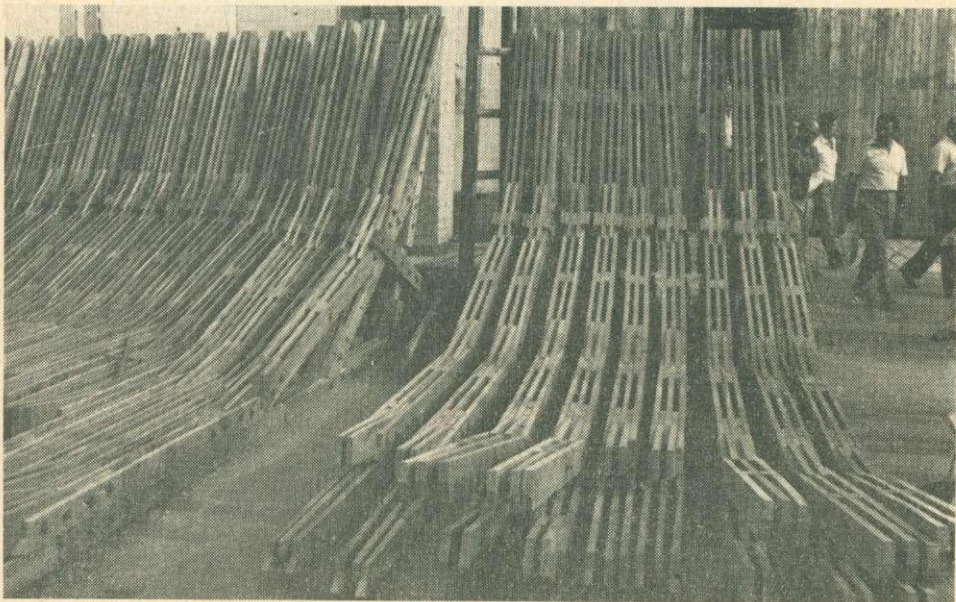
Célszerű, ha valamelyik nagy erdőterülettel rendelkező termelészövetkezet vállalja a társulás gesztorságát. Alapvető feltétel, hogy a vezetés nagy elszánttsággal, szilárd tenniakarással és megfelelő szakmai ismeretekkel rendelkezzen, ugyanakkor ne legyen híján a feltétlenül szükséges meggyőző erőnek sem. Ha a gesztornak jelentősebb fafeldolgozó üzeme van, az külön előny a

társulásnak. Már működik több társulás EFAG-ok gesztorsága alatt. Itt semmilyen tulajdonforma-dogma nem indokolt.

A társulás lehet *tsz-ek közötti és nem jogi személyiségű* — véleményünk szerint a szövetkezeti mozgalom és tulajdon sajátosságaival ez van a legnagyobb szinkronban, mert nem kényszerül eltartani egy külön, jól kifejlesztett szervezetet. Jelenleg ebből a típusból működik a legtöbb. Lehet *tsz-ek közötti önálló jogi személyiségű*. Több ilyen is van és hatékonyságuk is jó határfokú, összevetve más szektorokkal is állják a versenyt. Az előző típushoz hasonlóan nem szövetkezeti formában. Tevékenységük többnyire nem fogja át az egész fagazdaságot. Lehet *jogi személyiségű termelőszövetkezeti fagazdaság*, amely a társult szövetkezetek erdejében teljes körűen gazdálkodik. Mivel kívül helyezi a gazdálkodás centrumát és célját is a tulajdonos *tsz-en*, ezért elterjedése nem lesz rohamos. Ma már gyakori társulási forma egyes *tsz-ek együttműködése EFAG-okkal*, főleg a cellulóz-nyár programban. Az EFAG-ok szolgáltatásokat tesznek és fát vásárolnak fel. Ahol a *tsz-erdő* nagyüzemi méretű és kezeltségű, ott jó ez az integrációs forma.

Állami gazdaságok cellulóz-nyár társulásai jól működnek és kiterjesztésük más fajokra is indokolt, illetve már részben gyakorlat is. Kívánatos, hogy egy-egy nagy EFAG-gal — nem szükségszerűen az adott területen működővel — jöjjön létre sokrétű együttműködési kapcsolat, ahol nem egy-egy *tsz*, hanem a *tsz-ek* erdőgazdálkodási vagy fagazdasági társulása a partner.

A szövetkezetünk gesztorságával működő *AGROFA Gazdasági Társaság* jogi személyiség nélküli. 1976-ban alakult a megyei tanács és a MÉM jelentős támogatásával. Ma 21 tagja van, ebből 18 *tsz* és 3 állami vállalat. Az állami vállalatok: az *AGROBER*, amellyel közösen fejlesztettük ki az épületszerkezeteket, az *ERDÉRT*, amely az alapanyag-ellátásban és szakmai tapasztalatokban jó partner, valamint a *TSZKER*, mely a piac feltárásában az. Az integráció

AGROFA tetőszerkezet-elem akácából

tagjai nem tisztán területi (pl. járási v. megyei) elvek alapján szerződtek. Van az Alföldről, van a Bükk-hegységéből, de van a Sárrétről is AGROFA-tag.

Fafeldolgozónk az idén közel 70 millió Ft értékű árut termel. Főként az akácfeldolgozásban oldottunk meg több fontos feladatot. Gyártunk mezőgazdasági és ipari célokra nagy fesztávolságú csarnokokat és komplett épületeket, akác tározókat, állattenyésztési technológiákat, de virágládákat és kerítések is. Ezen kívül fenyőből és nyárfából ipari csomagoló ládákat is.

Tudjuk, hogy csak úgy élhetünk meg, ha egyre több szolgáltatást teszünk a társaknak — faipari és erdőgazdálkodási szaktanácsadást, motorfűrész-forgalmazást, bér fakitermelést, közös faipari tevékenység végzését, szögbelövési technológia terjesztését. Mindezek eredményeként az erdőgazdálkodás és fafeldolgozás kulturáltságát és jövedelmezőségét kívánjuk emelni.

Ki finanszírozza az integrációt?

Ma, tudjuk, kevés a fejlesztésre költhető pénz, de az is ismert, hogy minél kevesebb a pénz, relatíve annál többet kell költenünk a legjobban jövedelmező dolgokra, mert csak így lehet esélyünk arra, hogy a jövőben legyen pénzünk más célokra is. A tsz-fagazdaság ügye pedig olyan cél, amely jól fizet annak, aki költ rá.

A forrásszegénység feloldására két út van.

1. A társulásba vitt saját fejlesztési alap megsokszorozódik és lehetővé teszi a gazdaságos fejlesztést (méret és műszaki paraméterek összhangba hozása).
2. Mivel a szakszerűen művelt fagazdaság jól jövedelmez, bankhitel felvétele is indokolt.

A termelőszövetkezeti fagazdasági társulások ügyében az idő sürget bennünket, minden máról holnapra halasztott tett csak növeli hátrányunkat. Az érlelődő felismerést mielőbb tettekre kell váltani! Most adottak a gazdaságosság hűzóerői, a többi feltétel pedig szervezéssel, szívós munkával és összefogással megteremthető. Meggyőződésem, hogy szövetkezeti mozgalmunk a fagazdaság színvonalának gyors ütemű emelésével ismét bizonyítani fogja azt, hogy hatékonyan képes reagálni a gazdaságpolitikai feladatokra: összhangban a népgazdasági érdekekkel, az üzemi érdek javára és az egyedül lehetséges módon: társulásokkal.

Mondanivalóm végszavának hadd álljon itt gr. *Széchenyi István* Hitel című munkájából egy idézet bizonyítván azt, hogy az összefogás régóta sokszorozója az ember erejének:

„Mai világban... már ki ki átlátja: hogy egy magányos ember semmi, 's csak egyesületnek van hosszu élete, 's igazi súlya.”

A lapban megjelent tanulmányok szerzői: *Dr. Csontos Gyula* a MÉM ERSZ igazgatója, Budapest; *Gergely Sándor* a Karancs Mgtsz elnöke, Karancslapujtó; *Hartmann Tibor*, a MÉM EFH faipari főosztályának vezetője, Budapest; *Jerome René* ny. tud. főmunkatárs, Budapest; *dr. Káldy József* tanszékvezető egyetemi tanár, EFE, Sopron; *Nagy Imre* erdőmérnök, műszaki vezető, ZEFAG, Letenye; *Pogrányi Kálmán* erdőmérnök, műszaki vezető, BMK, Bábolna; *dr. Solymos Rezső* tud. főosztályvezető, ERTI, Budapest; *dr. Szikra Dezső*, a Veszprémi Erdőfelügyelőség igazgatója.